

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 3 mars 1927 kl. 10 f. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående mera betryggande bestämmelser om avstyckning av fastighets huvudsakliga jordbruk.

I en inom första kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 167, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Lindhagen* hemställt, att riksdagen ville besluta den ändring av 19 kap. 3 § i lagen om delning av jord på landet, att i slutet av paragrafen tilläggas i anslutning till den upphävda norrländska ägostyckningslagens huvudsakliga bestämmelser:

»Vid avstyckning av fastighets huvudsakliga jordbruk skall avstyckning, med hänsyn till såväl denna jords omfattning som ock till den myckenhet husbehovsskog, odlings- och mulbetesmark som tilldelas den avstyckade fastigheten, varda tjänlig för jordbruk, och må ej därvid det utbrutna jordbruket märkeligen försvagas.»

Beträffande vad motionären anført till stöd för ifrågavarande hemställen får utskottet hänvisa till motionens innehåll.

Såsom i motionen erinrats, förelåg ifrågavarande spörsmål till bedömande vid behandlingen under fjolårets riksdag av lagförslaget om delning av jord å landet. De av motionären framförda synpunkterna vunno emellertid icke då beaktande. Några nytillkomna omständigheter hava icke anförts, som kunna föranleda utskottet att förorda en ändring i 1926 års jorddelningslag, vilken ännu icke trätt i kraft.

Utskottet.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 25 februari 1927.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman, von Sydow, von Stockenström, Sigfrid Hansson, greve Spens, Frändén, Lindhagen* och *Berglund*; samt

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar, *Öberg, Holmström* i Stockholm, *Johansson* i Sollefteå*, *Andersson* i Rasjön, *Pettersson* i Hällbacken, *Gardell* i Gans och *Petersson* i Lerbäcksbyn.

* Fj närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Lindhagen*, som anfört:

Då den stora lagen om delning av jord på landet år 1926 antogs, upphävdes även den norrländska ägostyckningslagen, vilken ett par år förut utsträckts ända ned till Mälardalen.

Nämnda ägostyckningslags huvudsyfte var att bevara jordbrukskärnan i de gamla bondgårdarna, som förvärvats av bolag och enskilda spekulanter. Det ansågs vara av vikt, att dessa vid utbrytning skulle tillförsäkras åtminstone tillräckligt med »åker, äng, husbehovsskog, odlingsmark och mulbete». Även det sistnämnda hade alla beredningar och även kolonisationskommittéer förklarat tillsvidare vara outhärligt.

Så kom det nya lagförslaget, i vars utarbetande någon medkänsla med förenämnda realitet ej synes beretts tillfälle att deltaga. Det talades i kapitlet om avstyckning knappast om jordbruk utan främst om »ägovidd». Om ändamålet med den till avstyckning avsedda ägovidden bestämmer jordägaren, och lantmätaren får i uppdrag att giva form åt hans avsikter. Föreskriften att odlings- och mulbetesmark också skall tilläggas sådan utbrytning är alldeles borttaget.

Det kan vara fara värt, att förslaget i tillämpningen kommer att utmynna i mycket uti en återgång till 1896 års överklagade ägostyckningslag med fri utstyckningsrätt, såsom herr von Sneidern under diskussionen också hoppades skulle bliva fallet. Ett totalt upphävande således av syftet med norrländska ägostyckningslagen, som skulle upphäva rätten att utstycka bara inägojord, vilket även en annan i förhållandena insatt ledamot av första kammaren detta år antytt vara uppgiften för arrendejordens frilösning. Man ser således huru även här utvecklingens orm biter sig i stjärten. Det är ju tragiskt, om detta skulle ske genom en lagstiftning, som i sin motivering högtidligen förklarar, att besutenhetsbegreppet skall bliva den nya lagens ledstjärna.

Vid frågans behandling röstade i första kammaren södra och mellersta Sverige i regel för propositionen oförändrad, under det att flertalet norr-

landsrepresentanter röstade för nedanstående tillägg. Omröstningen utföll med 67 röster mot 30.

Det hemställas, med hänsyn jämväl därtill att vid ett så stort lagförslags prövning erforderlig uppmärksamhet åt detaljer ej kan påräknas,

att riksdagen ville besluta den ändring av 19 kap. 3 § i lagen om delning av jord på landet, att vid slutet av paragrafen tillägges i anslutning till den upphävda norrländska ägostyckningslagens huvudsakliga bestämmelser:

»Vid avstyckning av fastighets huvudsakliga jordbruk skall avstyckning, med hänsyn till såväl denna jords omfattning som ock till den myckenhet husbehovsskog, odlings- och mulbetesmark, som tilldelas den avstyckade fastigheten, varda tjänlig för jordbruk, och må ej därvid det utbrutna jordbruket märkeligen försvagas.»
